

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД – МОНТАНА

**ВЪТРЕШНИ ПРАВИЛА
ЗА ЗАЩИТА НА ЛИЦА, ПОДАВАЩИ СИГНАЛИ И ПУБЛИЧНО ОПОВЕСТЯВАЩИ
ИНФОРМАЦИЯ ЗА НАРУШЕНИЯ**

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. Вътрешните правила уреждат условията, редът и мерките за защита на лицата в публичния и в частния сектор, които подават сигнали или публично оповестяват информация за нарушения на българското законодателство или актовете на Европейския съюз, които застрашават или увреждат обществен интерес и правото на Европейския съюз, както и реда и условията за подаване и разглеждане на такива сигнали или публично оповестена информация.

Чл. 2. Правилата се прилагат и за лица, свързани с лицата, които подават сигнали или публично оповестяват информация за нарушения.

Чл. 3. Вътрешните правила имат за цел да осигурят защитата на лицата в публичния и в частния сектор, които подават сигнали или публично оповестяват информация за нарушения на българското законодателство или на актове на Европейския съюз, станала им известна при или по повод изпълнение на трудовите или служебните им задължения или в друг работен контекст.

Чл. 4. Вътрешните правила се прилага по отношение на сигнали или публично оповестяване на информация за:

1. нарушения на българското законодателство или на посочените в приложението към закона актове на Европейския съюз в областта на:

- а) обществените поръчки;
- б) финансовите услуги, продукти и пазари и предотвратяването на изпирането на пари и финансирането на тероризма;
- в) безопасността и съответствието на продуктите;
- г) безопасността на транспорта;
- д) опазването на околната среда;
- е) радиационната защита и ядрената безопасност;
- ж) безопасността на храните и фуражите, здравето на животните и хуманното отношение към тях;

з) общественото здраве;

и) защитата на потребителите;

к) защитата на неприкосновеността на личния живот и личните данни;

л) сигурността на мрежите и информационните системи;

2. нарушения, които засягат финансовите интереси на Европейския съюз по смисъла на чл. 325 от Договора за функционирането на Европейския съюз;

3. нарушения на правилата на вътрешния пазар по смисъла на чл. 26, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз, включително правилата на Европейския съюз и българското законодателство относно конкуренцията и държавните помощи;

4. нарушения, свързани с трансгранични данъчни схеми, чиято цел е да се получи данъчно предимство, което противоречи на предмета или на целта на приложимото право в областта на корпоративното данъчно облагане;

5. извършено престъпление от общ характер, за което лице по чл. 7 е узнало във връзка с извършване на своята работа или при изпълнение на служебните си задължения.

Чл. 5. (1) Тези правила се прилага и по отношение на сигнали или публично оповестяване на информация за нарушения на българското законодателство в областта на:

1. правилата за заплащане на дължими публични държавни и общински вземания;

2. трудовото законодателство;

3. законодателството, свързано с изпълнението на държавна служба.

(2) Тези правила не засягат:

1. правото на работниците и служителите, както и на работодателите да се консултират със своите представителни, синдикални организации и представители по чл.7, ал.2 от Кодекса на труда;

2. правилата за независимост на представителните органи на работниците и служителите и на работодателите и правото им да сключват колективни трудови договори.

(3) Не се образува производство по анонимни сигнали и сигнали, отнасящи се до нарушения, извършени преди повече от две години.

Чл. 6. Тези правила **НЕ** се прилагат за сигнали за нарушения:

1. на правилата за възлагане на обществени поръчки в областта на отбраната и националната сигурност, когато те попадат в обхвата на чл. 346 от Договора за функционирането на Европейския съюз;

2. на защитата на класифицирана информация по смисъла на чл. 1, ал. 3 от Закона за защита на класифицираната информация;

3. които са станали известни на лица, упражняващи правна професия и за които съществува задължение по закон за опазване на професионална тайна;

4. на поверителността на здравната информация по смисъла на чл. 27 от Закона за здравето;

5. на тайната на съдебното съвещание;

6. на правилата на наказателното производство.

II. ЛИЦА, НА КОИТО СЕ ПРЕДОСТАВЯ ЗАЩИТА

Чл. 7. (1) Защита се предоставя на сигнализиращо лице от момента на подаването на сигнала или публичното оповестяване на информация за нарушение.

(2) Сигнализиращо лице е физическо лице, което подава сигнал или публично оповестява информация за нарушение, станало му известно в качеството му на:

1. работник, служител, държавен служител или друго лице, което **полага** наемен труд, независимо от характера на работата, от начина на заплащането и от източника на финансирането;

2. лице, което полага труд без трудово правоотношение и/или упражнява свободна професия и/или занаятчийска дейност;

3. доброволец или стажант;

4. съдружник, акционер, едноличен собственик на капитала, член на управителен или контролен орган на търговско дружество, член на одитния комитет на предприятие;

5. лице, което работи за физическо или юридическо лице, негови подизпълнители или доставчици;

6. кандидат за работа, участвал в конкурс или друга форма на подбор за постъпване на работа и получил в това качество информация за нарушение;

7. работник или служител, когато информацията е получена в рамките на трудово или служебно правоотношение, което е **прекратено** към момента на подаване на сигнала или на публичното оповестяване.

(3) Защита се предоставя и на всяко друго сигнализиращо лице, което подава сигнал за нарушение, станало му известно в работен контекст.

(4) Защита се предоставя и на:

1. лица, които помагат на сигнализиращото лице в процеса на подаване на сигнал;

2. лица, които са свързани със сигнализиращото лице и които могат да бъдат подложени на репресивни ответни действия поради сигнализирането;

3. юридически лица, в които сигнализиращото лице притежава дялово участие, за които работи или с които е свързано по друг начин в работен контекст.

III. УСЛОВИЯ ЗА ЗАЩИТА НА СИГНАЛИЗИРАЩИТЕ ЛИЦА

Чл. 8. (1) Лице, подаващо сигнал за нарушения чрез вътрешен или външен канал по смисъла на този закон, има право на защита, при условие че:

1. **е имало основателна причина** да счита, че подадената информация за нарушението в сигнала е била вярна към момента на подаването ѝ и че тази информация попада в обхвата на чл.3;

2. **е подало сигнал** за нарушение **при условията и по реда на този закон.**

(2) При наличие на условията по ал. 1 право на защита има и лицето, което подава сигнал за нарушение по чл. 3 до институции, органи, служби или агенции на Европейския съюз. Такова подаване на сигнал се счита за подаване чрез външен канал.

IV. УСЛОВИЯ ЗА ЗАЩИТА НА ЛИЦАТА, КОИТО ПУБЛИЧНО ОПОВЕСТЯВАТ ИНФОРМАЦИЯ ЗА НАРУШЕНИЯ

Чл. 9. Лице, което публично оповестява информация за нарушение, има право на защита по този закон, когато е имало основателна причина да счита, че информацията за нарушението е била вярна към момента на оповестяването ѝ и че тази информация попада в обхвата на предоставяната защита, и е изпълнено някое от следните условия:

1. лицето е подало сигнал при условията и по реда на тези правила, но по сигнала не са били предприети съответни действия в сроковете, предвидени в настоящите правила;

2. лицето има основания да смята, че:

а) нарушението може да представлява непосредствена или явна опасност за обществен интерес или съществува риск от щети, които не могат да бъдат отстранени;

б) в случай на външно подаване на сигнал съществува риск от ответни действия или има вероятност нарушението да не бъде ефективно разгледано поради опасност от укриване или унищожаване на доказателства, съмнение за наличие на тайно споразумение между компетентния орган и извършителя на нарушението, или за съучастие на органа в нарушението, както и поради други специфични конкретни обстоятелства по случая.

V. ПОДАВАНЕ НА СИГНАЛ

Чл. 10. (1) Сигналът се подава до служителя, отговарящ за разглеждането на сигнали, **писмено**, включително чрез електронна поща, или **устно**, посредством телефонен разговор, по други системи за гласови съобщения, а по искане на сигнализиращото лице – чрез лична среща в уговорен между страните подходящ срок.

За регистрирането на сигнала се попълва формуляр (по образец) утвърден от КЗЛД, който съдържа най-малко следните данни:

1. трите имена, адрес и телефон на подателя, както и електронен адрес, ако има такъв;

2. имената на лицето, срещу което се подава сигналът, и неговата месторабота, ако сигналът се подава срещу конкретни лица и те са известни;

3. конкретни данни за нарушение или за реална опасност такава да бъде извършено, място и период на извършване на нарушението, ако такава е извършено, описание на деянието или обстановката и други обстоятелства, доколкото такива са известни на сигнализиращото лице;

4. дата на подаване на сигнала;

5. подпис, електронен подпис или друга идентификация на подателя.

(2) Писменият сигнал се подава от подателя чрез попълване на формуляр по ал. 2. Устният сигнал се документира чрез попълване на формуляр от служителя, отговарящ за разглеждането на сигнали, който предлага на подаващия сигнала да го подпише при желание от негова страна.

(3) Към сигнала могат да се приложат всякакъв вид източници на информация, подкрепящи изложените в него твърдения, и/или позоваване на документи, в т. ч. посочване на данни за лица, които биха могли да потвърдят съобщените данни или да предоставят допълнителна информация.

(4) Ако сигналът не отговаря на изискванията по ал. 1, на сигнализиращото лице се изпраща съобщение за отстраняване на допуснатите нередовности в 7-дневен срок от получаване на сигнала. Ако нередовностите не бъдат отстранени в този срок, сигналът заедно с приложенията към него се връща на сигнализиращото лице.

(5) Всеки сигнал се проверява по отношение на неговата достоверност. Не се разглеждат сигнали, които не попадат в обхвата на предоставяната защита и съдържанието на които не дава основания да се приемат за правдоподобни. Сигнали, които съдържат очевидно неверни или заблуждаващи твърдения за факти, се връщат с указание към подателя за поправка на твърденията и за отговорността, която той носи за убеждаване.

VI. РЕД ЗА РАБОТА СЪС СИГНАЛИТЕ. ВЪТРЕШНА ПРОВЕРКА

Чл. 11. Служителите, отговарящи за разглеждането на сигнали, са длъжни да:

1. получават сигналите и потвърждават получаването им в срок от 7 дни след получаването;

2. гарантират, че самоличността на сигнализиращото лице и на всяко друго лице, посочено в сигнала, ще бъде надлежно защитена и предприемат нужните мерки за ограничаване на достъпа до сигнала на неоправомощени лица;

3. поддържат връзка със сигнализиращото лице, като при необходимост изискват допълнителни сведения от него и от трети лица;

4. предоставят обратна информация на подателя на сигнала за предприетите действия в срок не по-дълъг от три месеца след потвърждаването на получаването на сигнала;

5. предоставят на лицата, желаещи да подадат сигнал, ясна и лесно достъпна информация за процедурите за външно подаване на сигнали към компетентния национален орган, а когато е уместно - към институциите, органите, службите и агенциите на Европейския съюз;

6. документират устни сигнали;

7. поддържат регистър на подадените сигнали;

8. изслушат лицето, срещу което е подаден сигналът, или да приемат писмените му обяснения и да съберат и оценят посочените от него доказателства;

9. предоставят на засегнатото лице всички събрани доказателства и да му предоставят възможност да направи възражение по тях в 7-дневен срок, при спазване на защитата на сигнализиращото лице;

10. предоставят възможност на засегнатото лице да представи и посочи нови доказателства, които да бъдат събрани в хода на проверката;

11. в случай че изнесените в сигнала факти бъдат потвърдени:

а) организират предприемането на последващи действия във връзка със сигнала, като за целта могат да изискват съдействието на други лица или звена в структурата на съответния задължен субект;

б) предлагат на Председателя на съда задължения субект по чл. 12, ал.1 предприемане на конкретни мерки с цел преустановяване или предотвратяване на нарушението в случаите, когато такова е констатирано или има реална опасност за предстоящото му извършване;

в) насочват сигнализиращото лице към компетентните органи, когато се засягат неговите права;

г) препращат сигнала на органа за външно подаване на сигнали при необходимост от предприемане на действия от негова страна, като за препращането сигнализиращото лице се уведомява предварително; в случай че сигналът е подаден срещу работодателя на сигнализиращото лице, служителят, отговарящ за разглеждането на сигнала, насочва лицето към едновременно сигнализиране на органа за външно подаване на сигнали.

VII. ПОСЛЕДВАЩИ ДЕЙСТВИЯ

Чл. 12. Председателят на съда:

1. въз основа на постъпилния сигнал и на предложенията на служителя, отговарящ за разглеждането на сигнала предприема действия в рамките на своята компетентност за преустановяване на нарушението или за предотвратяването му, ако то не е започнало;

2. приоритизира по предварително определени критерии и правила разглеждането на постъпилите множество сигнали за по-тежки нарушения;

3. прекратява проверката:

а) когато нарушението, за което е подаден сигналът, е *маловажен случай* и не налага предприемането на допълнителни последващи действия; приключването не засяга други задължения или приложими процедури във връзка с нарушението, за което е подаден сигнал, нито защитата по този закон по отношение на вътрешното или външното подаване на сигнали;

б) по *повтарящ* се сигнал, който **не съдържа нова** информация от съществено значение за нарушение, по отношение на което вече има приключила проверка, освен ако нови правни или фактически обстоятелства не дават основание за предприемането на последващи действия;

в) когато се установят данни за извършено престъпление; сигналът и материалите към него се изпращат **незабавно** на прокуратурата;

4. изготвя индивидуален доклад, в който описва накратко информацията от сигнала, предприетите действия, окончателните резултати от проверката по сигнала, които заедно с мотивите съобщава на подалия сигнала работник или служител и на засегнатото лице при спазване на задължението за тяхната защита.

(2) В случаите, когато проверката е прекратена на основание т.3, букви "а" и "б", сигнализиращото лице може да подаде сигнал до националния орган за външно подаване на сигнали.

VIII. РЕГИСТЪР НА СИГНАЛИТЕ

Чл. 13. (1) В Административен съд– Монтана се създава и поддържа регистър (Приложение № 1) на сигналите за нарушения от определените служители разглеждащи сигнала.

(2) Регистърът се води и поддържа на траен носител по смисъла на § 1, т. 18 от допълнителните разпоредби на закона от определен от Председателя на съда служители, отговарящи за разглеждането на сигнали, подадени чрез канала за вътрешно подаване на сигнали (служителят). Информацията от регистъра се съхранява по начин, позволяващ възпроизвеждането ѝ без загуба на данни.

Чл. 14. (1) Всеки сигнал по чл. 3 от закона, постъпил по вътрешен канал, без значение дали е писмен или устен, се регистрира чрез попълване на формуляр и с уникален идентификационен номер (УИН), предоставен от КЗЛД. УИН се генерира от интернет страницата на Комисията, която отговаря за създаването на техническа възможност за това.

(2) За получаване на УИН в предоставената на интернет страницата на КЗЛД общодостъпна функционалност по ал. 1 се въвеждат следните данни:

1. наименование и ЕИК/БУЛСТАТ на работодателя, при когото е подаден сигналът;

2. идентификационни данни на служителя, отговарящ за разглеждането на сигнала;

3. предмет на сигнала (съответните области, предвидени в чл. 3, ал. 1 и 2 от закона); и

4. начин на получаване на сигнала (писмено или устно).

(3) Чрез генерирания УИН Комисията за защита на личните данни осъществява координация и контрол на дейностите по разглеждане на всеки сигнал по реда и при условията на закона.

(4) Председателя на съда или заместник – Председателя предоставят на Комисията до 31 януари статическа информация по чл. 18, ал. 5 от закона за предходната година относно броя на постъпилите при тях сигнали, техния УИН, предмет, броя на извършените проверки и резултатите от тях. чрез определените служители със заповед.

(5) Редът за предоставяне на информацията по ал. 4 се определя с указания на Комисията.

Чл. 15. Препращането на вътрешен сигнал към КЗЛД не освобождава Председателя на съда, служителя обработващ сигналите по чл. 3 и всяко друго лице, което е имало достъп до сигнала, от задължението им за защита на

самоличността на сигнализиращото лице и на всяко друго лице, посочено в сигнала.

IX. СЪДЪРЖАНИЕ И РЕД ЗА ВОДЕНЕ НА РЕГИСТЪРА

Чл. 16. (1) След постъпване на сигнала в регистъра се вписват най-малко обстоятелствата, посочени във формуляра, както следва:

1. лицето, което е приело сигнала;
2. датата на подаване на сигнала;
3. засегнатото лице, ако такава информация се съдържа в сигнала;
4. обобщени данни за твърдяното нарушение, като място и период на извършване на нарушението, описание на деянието и други обстоятелства, при които е било извършено;
5. връзката на подадения сигнал с други сигнали след установяването ѝ в процеса на обработване на сигнала;
6. информация, която е предоставена като обратна връзка на лицето, подало сигнала, и датата на предоставянето ѝ;
7. предприетите последващи действия;
8. резултатите от проверката по сигнала;
9. периодът на съхраняване на сигнала;
10. собственият входящ номер от информационната система за документооборот на задължения субект или друг аналогичен регистрационен номер;
11. уникалният идентификационен номер.

(2) Вписването в регистъра на данните по ал. 1, т. 10 и 11 и на други обстоятелства по ал. 1, известни от съдържанието на подадения сигнал, се извършва незабавно.

(3) В случай че в сигнала липсва информация по някой от реквизитите на формуляра, служителят обработващ сигналите по чл. 3 писмено уведомява сигнализиращото лице за необходимостта в 7-дневен срок да предостави допълнителни сведения с цел попълване на липсващата информация, като дава указания, че непредоставянето им ще предизвика прекратяване на производството по разглеждане на сигнала. В този случай допълването в регистъра се извършва незабавно след постъпване на допълнително предоставената информация.

(4) Вписването на обстоятелствата по ал. 1, които не са известни към датата на подаване на сигнала, и на други допълнителни обстоятелства и/или отбелязвания по преценка на Председателя на съда се извършва поетапно съобразно постъпилата информация в хода на разглеждане на сигнала.

(5) При поетапното допълване на данни в регистъра се прави отбелязване за актуалния статус на сигнала.

(6) Служителят обработващ сигналите поддържа актуални данни в регистъра на български език независимо от езика, на който се води комуникацията със сигнализиращото лице.

(7) Правилата и критериите за разглеждане на сигнали, включително за определяне на актуален статус на сигнал, се уреждат с указания на Комисията.

Чл. 17. Служителят обработващ сигналите уведомява сигнализиращото лице за УИН на неговия сигнал и за собствения входящ номер от информационната система за документооборот на задължения субект или друг аналогичен регистрационен номер в срок от 7 дни от получаването на сигнала.

X. СЪХРАНЯВАНЕ НА СИГНАЛИТЕ И ДОСТЪП ДО РЕГИСТЪРА

Чл. 18. Сигналите и приложените към тях материали, включително последващата документация, свързана с разглеждането им, се съхраняват от определените служители обработващи сигнала *за срок от 5 години* след приключване на разглеждането на сигнала от него, освен при наличието на образувано наказателно, гражданско, трудовоправно и/или административно производство във връзка с подадения сигнал.

Чл. 19. (1) Информацията, вписана в регистъра, се съхранява по начин, който гарантира нейната поверителност и сигурност.

Чл. 20. (1) Регистърът **не** е публичен.

(2) Достъп до регистъра имат само:

1. служителят обработващ сигналите;
2. КЗЛД.

(3) Служителят обработващ сигналите *може* да предоставя на Председателя на съда информация от регистъра, без това да води до разкриване на самоличността на сигнализиращото и засегнатото лице в случаите по чл. 16, т. 11, буква „б“ от закона.

XI. ПРЕПРАЩАНЕ НА ВЪТРЕШНИ СИГНАЛИ КЪМ КЗЛД

Чл. 21. (1) Служителят обработващ сигналите препраща към КЗЛД сигнал, попадащ в обхвата на чл. 3 от закона, за който се установи, че:

1. е получен при работодател от частния сектор, който не се явява задължен субект по чл. 12, ал. 1, т. 2 и 3 от закона и не е длъжен да изгради и поддържа канал за вътрешно подаване на сигнали;

2. съобщава за нарушения, извършени от лица, заемащи висши публични длъжности по чл. 6 от Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество, с цел последващо препращане към Комисията за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество;

3. се отнася до дейността на друг задължен субект по чл. 12, ал. 1 от закона, без той конкретно да е упоменат в сигнала;

4. е налице необходимост от предприемане на действия от страна на Комисията по закона.

(2) В случай че сигнал, попадащ в обхвата на чл. 3 от закона, постъпи директно в някой от органите по чл. 20 от закона, след регистрирането му по смисъла на чл. 4, ал. 1 от тази наредба съответният ръководител незабавно го препраща до Комисията.

Чл. 22. (1) При установяване на обстоятелствата по чл. 21, ал. 1 в 7-дневен срок служителят обработващ сигналите препраща сигнала на КЗЛД заедно с цялата първоначална и/или впоследствие събрана документация към него, без да заличава данни.

(2) За препращането по ал. 1 служителят обработващ сигналите уведомява сигнализиращото лице.

Чл. 23. Служителите, отговарящи за разглеждането на сигнали, са длъжни да подават *регулярно* необходимата статистическа информация към националния орган за външно подаване на сигнали КЗЛД по установения от него ред, включително при наличие на техническа възможност чрез установяване на пряка връзка между регистъра на задълженото лице и регистъра, воден от националния орган за външно подаване на сигнали.

Чл. 24. Сигналите може да се подават и до Комисията за защита на личните данни, която го препраща по компетентност на Административен съд – Монтана.

Чл. 25. Когато срещу лице има образувано наказателно, гражданско или административно производство във връзка с подаден от него сигнал или публично оповестена информация, то има право да поиска прекратяване на това производство, ако е имало основателна причина да предполага, че подаването на сигнала или публичното оповестяване на информацията са били необходими за разкриване на нарушение.

Чл. 26. (1) Засегнатото лице се ползва в пълна степен от правото си на защита и на справедлив процес, както и от презумпцията за невинност, включително да бъде изслушано, и от правото си на достъп до отнасящите се до него документи.

(2) Засегнатото лице има право на обезщетение за всички имуществени и неимуществени вреди, когато е установено, че лицето съзнателно е подало сигнал с невярна информация или публично е оповестило невярна информация, както и когато според обстоятелствата е било длъжно да предположи, че информацията е невярна.

Чл. 27. (1) Сигнализиращото лице носи отговорност съгласно българското законодателство и правото на Съюза за действие или бездействие, което не е свързано с подаването на сигнала или не е необходимо за разкриване на нарушението.

(2) В случай на съдебен или административноправен процес, в който лице твърди, че е било обект на ответни действия имащи характера на репресия, трябва да бъде доказано, че тези действия са реакция именно на подаден от него сигнал. Не следва да се приема, че ответното действие е извършено като реакция на подаден от лицето сигнал, ако преценката на всички обстоятелства сочи, че за прилагането на мярката наложилото я лице има друго законно основание.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. Настоящите Вътрешни правила за защита на лица, подаващи сигнали и публично оповестяващи информация за нарушения са утвърдени със Заповед № 203/09.08.2023 г. на Председателя на Административен съд – Монтана.

§ 2. Настоящите Вътрешни са приети на основание чл. 13 от Закон за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения (*обн. ДВ. бр.11 от 2 Февруари 2023г., в сила от 04.05.2023 г.*) и *Наредба № 1 от 27.07.20203* за воденето на регистъра на сигналите по чл. 18 от Закона за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения и за препращане на вътрешни сигнали към Комисията за защита на личните данни (приета с решение по Протокол № 28 от 27.07.2023 г. на Комисията за защита на личните данни на основание чл. 19, ал. 2, т. 3 от ЗЗЛПСПОИН и *обн. ДВ. бр.67 от 4 Август 2023г., в сила от 04.08.2023 г.*)

§ 3. Настоящите Вътрешни правила подлежат на изменение и допълнение при промяна в законодателството, както и при всеки случай на необходимост.

